

Arbeidshygiënische strategie

Veilige onderhoudbaarheid

In het bouwbesluit is de eis opgenomen dat gebouwen veilig te onderhouden moeten zijn. Indien dit in het ontwerp niet voorzien is, moeten ten behoeve van het onderhoud van het gebouwde object additionele voorzieningen getroffen worden waarmee het gebouw onderhoudbaar wordt. Het is de opdrachtgever die moet aantonen dat in het ontwerp is voorzien in het veilig kunnen reinigen en onderhouden.

De voorzieningen aan het gebouw en de additionele voorzieningen zijn opgenomen in het toetsingskader en in schema's elders op deze website. Het volgen van deze schema's is niet vrijblijvend maar dwingend opgenomen in het bouwbesluit.

Bij het opstellen van de schema's is rekening gehouden met de arbeidshygiënische strategie, de diverse arbocatalogi en de navolgende principes:

1. Voorzieningen die deel uit maken van het gebouw waarbij de kwaliteit van de voorzieningen geborgd en onder de verantwoordelijkheid van de gebouweigenaar valt (preventief handelen) (Gebouw-gebonden Collectief).
2. Voorzieningen die additioneel zijn (rolsteigers bijvoorbeeld) waarbij de eisen die gesteld worden aan de omgeving of het gebouw onder de verantwoordelijkheid van de gebouweigenaar vallen (preparatief handelen) (Additioneel Collectief).
3. Voorzieningen bedoeld voor gebruik door één persoon (Additioneel Individueel).
4. Voorzieningen op het niveau van PBM, denk aan lijnen harnessen etc. (Effect beperkend, Individueel).

In het ontwerp moet rekening gehouden worden met het veilig kunnen bereiken van de werkplekken ten behoeve van het onderhoud.

Arbeidshygiënische strategie

Ongevallen worden voorkomen door de oorzaak van de ongevallen weg te nemen.

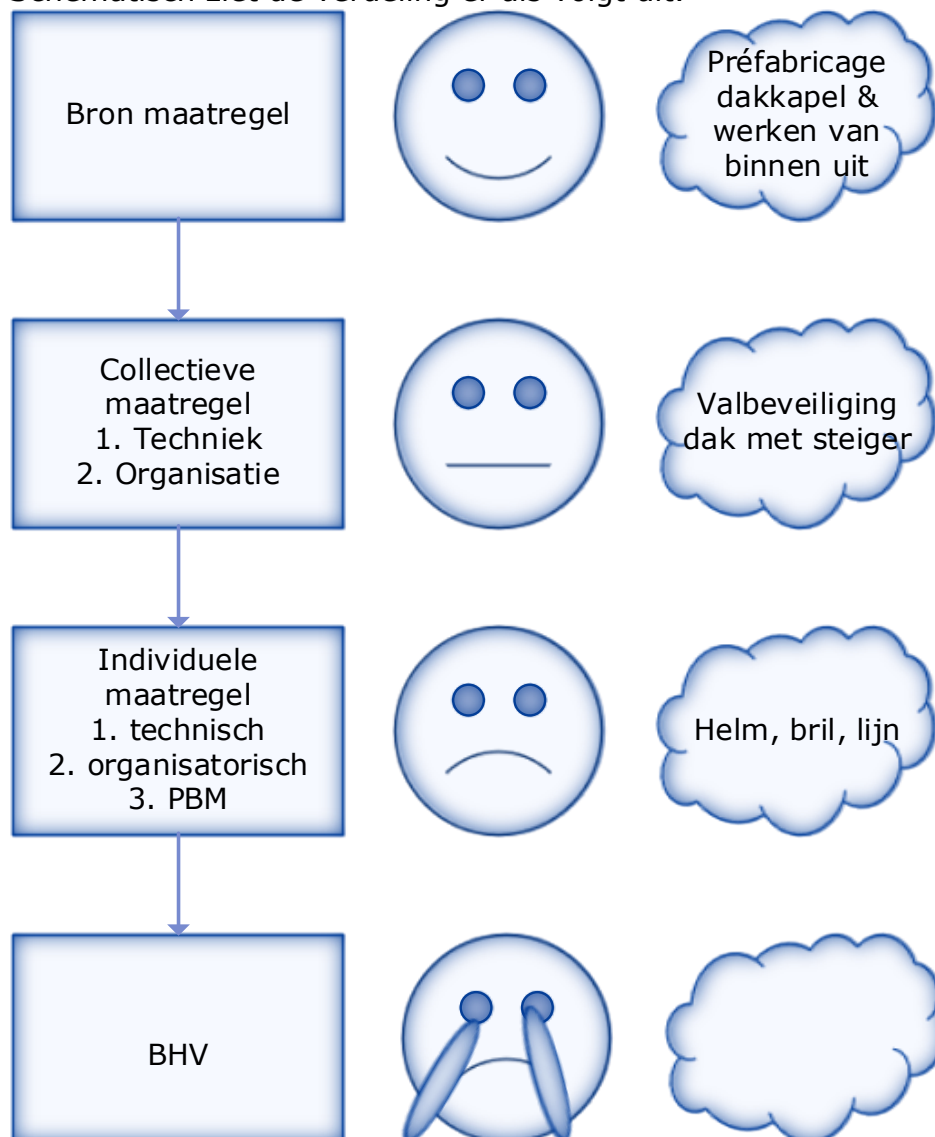
Als dat technisch niet kan moeten collectieve maatregelen worden getroffen. Dit zijn technische maatregelen waarmee iedereen beschermd wordt tegen de gevolgen van het gevaar. Hierdoor is het onmogelijk dat een ongeval plaats vindt.

Als dit om technische redenen niet mogelijk is, of onvoldoende is dan moeten alle personen die gevaar lopen gebruik maken van individuele beschermingsmiddelen, PBM.

Er wordt veel gesproken over het redelijkheidsbeginsel. Dit houdt in dat, indien de kosten van een maatregel onevenredig hoog zijn afgedaald mag worden naar een lager niveau in de arbeidshygiënische strategie. Indien het gaat om ernstige gevaren zoals valgevaar mag dit echter niet. Economische motieven mogen bij valgevaar geen reden zijn om af te zien van bijvoorbeeld een collectieve maatregel.

Onder de figuur wordt meer uitleg gegeven over de arbeidshygiënische strategie.

Schematisch ziet de verdeling er als volgt uit.

Een **bronmaatregel** is bijvoorbeeld het werken op het maaiveld waarmee werken op hoogte wordt voorkomen of het plaatsen van een dakvenster van binnenuit.

Een **collectieve maatregel** zorgt voor een beperking van het gevaar voor allen die in aanraking zouden kunnen komen met het gevaar. De medewerkers zelf behoeven nagenoeg geen actie te ondernemen of ondervinden nauwelijks een beperking tijdens het werken. Een collectieve maatregel is bijvoorbeeld het plaatsen van randbeveiliging op een dak. Bij het bedenken en toepassen van een collectieve maatregel moet eerst gezocht worden naar een technische maatregel en als dat niet lukt naar een organisatorische maatregel. Collectieve maatregelen worden ook wel 'technisch-organisatorische' maatregelen genoemd.

Een organisatorische maatregel is het geven van waarschuwingen en handleidingen die een werkmethode. Bij het niet volgen van de procedure is er een grote kans op een ongeval. Indien collectieve maatregelen niet tot een acceptabele reductie leiden moet bezien worden of individuele technische beheersmaatregelen mogelijk zijn.

Bij **individuele maatregelen** wordt alleen de persoon die gevaar loopt beschermd. Ingeval van een technische individuele maatregel wordt de uitvoerende werknemer via techniek gedwongen veilig te werken. Het gevaar blijft dus aanwezig. Bij dit soort persoonlijke maatregelen (**PBM**) moet de mens zelf actie ondernemen. Tegen bijvoorbeeld snijwonden kunnen handschoenen met een hoge snijweerstand worden gedragen en tegen schaaf- en stootwonden is het bedekken van de huid een goede remedie.

BHV tenslotte betekent dat op alle werkplekken moet zijn voorzien in doeltreffende hulpverlening ingeval er een incident plaats vindt.

Kosten

Kijken we naar de kosten van de maatregelen dan zullen we zien dat bronmaatregelen minder uitvoeringskosten opleveren dan andere maatregelen. Ingeval van technische maatregelen moet gecontroleerd worden of deze nog intact zijn. Bij organisatorische maatregelen moet regelmatig de juiste werkmethode worden uitgelegd en gecontroleerd en het gebruik van PBM tenslotte moet vaak worden gecontroleerd. Het uitvoeren van de controles is kostenverhogend. Gesteld kan worden dat de totale kosten in de praktijk hoger worden naarmate we afdalen in de arbeidshygiënische strategie.

Indien er bij het ontwerpen afgeweken wordt en er worden geen collectieve maatregelen aangebracht en in plaats daarvan worden er bijvoorbeeld voorzieningen aangebracht ten behoeve van individuele maatregelen. Dan zal bij werkzaamheden op het dak toch een randbeveiliging moeten worden geplaatst. Immers de werkgever moet zich ingeval van valgevaar houden aan de, in de Arbeidsomstandighedenwet en in de arbocatalogi voorgeschreven, arbeidshygiënische strategie.